

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΑΙ ΣΚΗΝΑΙ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ.

ΑΓΩΓΗ ΑΔΕΛΦΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ.

Τὴν φορὰν ταύτην εἰσδύομεν εἰς βασιλικὴν οἰκογένειαν. Φαίνεται ὅτι βασιλικὴ καὶ ἰδιωτικὴ οἰκογένεια εἶναι ἐν καὶ τὸ αὐτό. Τὰ φυσικὰ αἰσθήματα, ἐφ' ὧν στηρίζεται ἡ οἰκογένεια, ἡ οἰκὴ στοργή, ἡ πατρικὴ ἀγάπη, τὸ μητρικὸν φίλτρον, ἡ ἀδελφικὴ ἀγάπη εἶναι τοσοῦτο ἱερά, ὥστε πάντες θεωροῦσιν αὐτὰ ἐκουσίως ὡς ἀμετακίνητα· ἀλλ' οὐχ οὕτως ἔχει. Βασιλεῖς καὶ βασίλισσαι, βασιλόπαιδες καὶ κόραι βασιλέων, δὲν εἶναι κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὡς ἡμεῖς, πατέρες, μητέρες καὶ ἀδελφοί, ἀλλ' οὐδὲ δύνανται νὰ ἦναι τοιοῦτοι. Ὁ πολιτικὸς λόγος εἰσδύει κατ' ἀνάγκην εἰς τὰ αἰσθητά αὐτῶν καὶ τροποποιεῖ αὐτὰ· ἔχουσι καθήκοντα, ἅπερ ἡμεῖς δὲν ἔχομεν, τὰ δὲ δίκαια αὐτῶν εἶναι ἔτι μᾶλλον διάφορα τῶν ἡμετέρων. Ἐν μόνον πρὸ τοῦτο φοβερὸν παράδειγμα ἄρκεῖ. Πέτρος ὁ Μέγας ἐφόνευσε τὸν υἱὸν αὐτοῦ. Διατί; Ἀυθεντικὰ καὶ προσφάτως γενόμενα μαρτυρία ἀποδεικνύουσι τοῦτο, ἧτοι ὅπως μὴ ἀφήτη νὰ περιέλθῃ τὸ ἀρτιγενὲς αὐτοῦ κράτος εἰς τὰς χεῖρας παράφρονος. Πεισθεὶς δ' ἀνακμηρίστῳ ἀποδείξεων ὅτι τὸ κράτος αὐτοῦ ἤθελεν ἀπολεσθῆ διὰ τοῦ τσάρεβιτς, ἐθυσεν αὐτὸν εἰς τὸ ἔργον αὐτοῦ. Ἐὰν ὁ πατήρ ἐφόνευσε τὸν υἱόν, τοῦτο δηλοῖ ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐνόησεν αὐτοῦ ἐφόνευσε τὸν πατέρα. Ὁ δυνάμενος νὰ γινώσκῃ τὴν ἰδιωτικὴν ἱστορίαν τῶν βασιλευουσῶν οἰκογενειῶν, θὰ ἐφοικίῃ διὰ πάσας τὰς μυστηριώδεις τραγωδίας, ὅσαι διαδραματίζονται ἐν τῷ βῆθει τῶν βασιλικῶν μεγάρων. Εἰς τὰ δράματα ταῦτα δὲν ῥεῖ μὲν ἄείποτε τὸ αἷμα, οὐδὲ πρόκειται πάντοτε περὶ φόνου. Οἱ θυτιάζομενοι συχνότατα ἐν αὐτοῖς δὲν εἶναι ἀνθρώπινα πλάσματα, εἶναι τὰ αἰσθήματα αὐτῶν. Ἡ δυναστικὴ ἀγερωχία, ἡ φιλοδοξία, ὁ ῥόθος, ὁ πολεμικὸς λόγος εἶναι οἱ δῆμοι. Ἡ παρούσα ἀφήγησις τῆς ἀγωγῆς ἀδελφοῦ βασιλέως θὰ διαφωτίσῃ διὰ ζοφερωτάτου χρώματος ἐν ἐσωτερικῶν βασιλικῆς οἰκογενείας. Θὰ ἴδῃτε ἐν τῇ ἀφήγησει ταύτῃ μητέρα διαφθείρουσαν τὰ ἔθνη, ἡ ἀφίνουσαν νὰ διαφθαρῇ ὁ ἕτερος τῶν υἱῶν αὐτῆς ἐκ στοργῆς πρὸς τὸν ἄλλον. Βεβαίως τὸ πρόσωπον, ὅπερ παρίσταται ὡς ὁ ἦρωσ τοῦ δράματος τῆς ἱστορίας ταύτης, τὰ μάλα περιφρονεῖται καὶ κατασχύνεται, καὶ ὅμως καταληφθήσεται τις ὑπὸ οἴκτου, βλέπων τί ἡ φύσις δι' αὐτὸ ἔπραξε καὶ τί ἡ ἀγωγή ἐποίησεν αὐτό.

Κατ' εὐτυχίαν συγκυρίαν ἀναγνοὺς τὴν αυθεντικὴν ἀφήγησιν τῶν πρώτων ἐτῶν ἀδελφοῦ βασιλέως, οὐδαμῶς εἰστάσσα νὰ ἐνδιατρέψω ἐν ταῖς λεπτομε-

ρείαις τῆς ζωῆς βασιλόπαιδος μαθητοῦ, αἵτινες περιέχουσι μεγίστην πρακτικὴν ὠφέλειαν.

Γάστῳ ὁ νεώτερος ἀδελφὸς Λουδοβίκου τοῦ II' ἐγεννήθη ἐν Φοντανεβλώ τὴν 25 Ἀπριλίου 1608, ἕξ μὲν ἔτη μετὰ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, δύο δὲ πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ πατρὸς. Μέχρι τῆς ἡλικίας ἐπτὰ ἐτῶν διετέλει ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῆς κυρίας Μογλάτ, ἐπαξίως ἀπολαύουσης τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς Μαρίας τῶν Μεδίκων. Ἡ κρίσις, ἣν ἡ παιδαγωγὸς ἐξήνεγκε περὶ τοῦ μαθητοῦ αὐτῆς δύναται νὰ συνοψισθῇ ἐν ταῖς λέξεσι ταύταις: Παιδίον πλήρες μὲν ἀγαθῶν διαθέσεων, ἀλλὰ κινητόν. Τὸ βῆθος τοῦ ἠθικοῦ τούτου διαγνωστικοῦ θέλει διασαφηνισθῆ διὰ τῆς ἐπομένης ἀφηγήσεως.

Τὴν 19 Ἰουλίου 1615, ἡμέραν καθ' ἣν ὁ Γάστῳ συνεπλήρου ἐπτὰ ἔτη καὶ μῆνας τρεῖς, τῇ συστάσει τοῦ στρατάρχου δ' Ἀνκρ, ἡ Μαρία τῶν Μεδίκων ἔδωκεν αὐτῷ ὡς παιδαγωγὸν τὸν κ. δὲ Βρέθ, ὅστις ἐπὶ μακρὸν αἰσίως ὑπηρετήσας τὸ κράτος εἰς ἀπομεμακρυσμένης ὑπηρεσίας, ἡ δ' ἐν Ῥώμῃ διαμονὴ αὐτοῦ ὡς πρεσβευτοῦ ἀνήγαγεν αὐτὸν εἰς τὴν πρώτην τάξιν τῶν διπλωματῶν. Τὸ παιδαγωγικὸν αὐτοῦ καθήκον διήρκεσεν ἐπὶ τριετίαν. Τὴν ἀφήγησιν τῆς τριετίας ταύτης κατέχομεν ἐξ αὐτῆς τῆς γραφίδος καὶ τοῦ στόματος αὐτοῦ. Δίδομεν λοιπὸν αὐτῷ τὸν λόγον, διότι οὔτε ὁ Ράβελαι, οὔτε ὁ Ρουσσὼ κάλλιον ἔγραψαν τί δέον πράττειν τὸν παιδαγωγὸν, ἐνῷ ὁ κ. Βρέθ ἔπραξε πάνθ' ὅσα εἶπε.

« Τὸ πρῶτον καὶ ἰσχυρότερον μέσον τῆς ἀγωγῆς ἦν ἀνέλαθον εἶναι ἡ ὑποταγὴ ἢ ἑμαυτῷ ἐπέβαλον παρὰ τῷ βασιλόπαιδι. Πάντοτε ἦν παρατεθειμένη τράπεζα διὰ τὸν παιδαγωγὸν, πλήρης φαγητῶν, εἰς ἣν ἐγὼ οὐδέποτε παρεκάθησα, ἠναγκασμένος νὰ γευματίζω καὶ νὰ δειπνῶ πάντοτε μετὰ τοῦ μαθητοῦ μου ὅπως ἀφαιρῶ ἀπὸ τῶν κατωτέρων αὐτοῦ τὰ μέσα τοῦ συνδιαλέγεσθαι μετ' αὐτοῦ, ὅπως ἐθίζω αὐτὸν εἰς τὸν πολιτισμὸν καὶ ἐξοικειῶ πρὸς τοὺς ὑψηλοὺς λόγους, τοὺς μόνους ἀξίους βασιλόπαιδος.

« Ἐπὶ τριετίαν ἑστρωθὸν καθ' ἑκάστην ἑσπέραν παρὰ τὴν κλίνην αὐτοῦ ἀχυροστρωμνὴν ἐφ' ἣς ἐκοιμώμην, ὅπως μὴ ἀφήσω αὐτὸν εἰς τὴν διάκρισιν τῶν ἐν τῷ δωματίῳ κοιμωμένων καὶ προλάβω ὅπως μηδεὶς εὖρη εὐκαιρίαν, ἐγειρόμενος νὰ εἴπῃ τι αὐτῷ, ὅπερ δὲν ἔπρεπε ν' ἀκούσῃ.

« Οὐδέποτε κατὰ τὴν τριετίαν ταύτην ἐξῆλθε τῆς κλίνης αὐτοῦ χωρὶς καὶ ἐγὼ νὰ ἐγερθῶ, μόλις δ' ἐγειρόμενος ἤρχετο τοῦ ἔργου δεόμενος τοῦ Θεοῦ, ὑμῶν αὐτὸν, εὐχαριστῶν αὐτῷ καὶ ποιούμενος αὐστηρὰν ἐξέτασιν τῆς συνειδήσεως αὐτοῦ.

« Παρουσιάσθην πάντοτε ενώπιον αὐτοῦ φέρων βράβδον εἰς τὴν ὄψυν, οὐχὶ ὅπως δεῖρω αὐτὸν, καθόσον τὸ σωφρονιστικὸν τοῦτο μέσον τρεῖς μόνον μετεχειρίσθην, ἀλλὰ διότι ἔκρινα ὠφέλιμον νὰ ἐμπνέω αὐτῷ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τὸν σπιτήριον φόβον τῆς τιμωρίας. Ἐν γένει, ὅσάκις περιέπιπεν εἰς σφάλμα σι, ἐσωφρόνιζον αὐτὸν δι' ἀπλοῦ βλέμματος, διὰ καταλλήλου ἐπιπλήξεως καὶ ἐνίστε διὰ πρακτικοῦ μαθήματος ».

Τίνα ἦσαν τὰ πρακτικὰ ταῦτα μαθήματα! Τοῦτο ἀρηγεῖται αὐτὸς ὁ κ. Βρέθ διὰ τῶν ἐπομένων.

« Μίαν ἡμέραν ὁ Γάστιων ἐν τῇ τραπέζῃ εἶπεν ὑβριστικὸν λόγον πρὸς τινὰ τῶν ὑπηρετούντων αὐτῷ εὐγενῶν. Ὁ κ. Βρέθ οὐδεμίαν ἐποίησατο αὐτῷ ἐπιπλήξιν ἀλλὰ τὸ ἐσπέρας κατὰ τὸ δεῖπνον ἐράνησαν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τὰ πραγμαγεῖρόπρα. Ὁ Γάστιων ἐξεπλάγη. « Τοιοῦτοι μόνον ἄνθρωποι σοὶ πρέπει πλέον νὰ σὲ ὑπηρετῶσιν, ἀπήνησε ψυχρῶς ὁ κ. Βρέθ, ἀφοῦ δὲν γνωρίζῃς νὰ μεταχειρίζῃσαι τοὺς εὐγενεῖς ὡς εὐγενεῖς ».

Ἡ γενικὴ καὶ λεπτομερὴς διοργάνωσις τῆς ἀγωγῆς τοῦ βασιλόπαιδος ἀνταπεκρίνετο εἰς τὰς ἀρχὰς ταύτας.

Ὁ κ. Βρέθ τριπλοῦν ἐπιδόωκε σκοπὸν τὴν διὰ τῶν βιβλίων, τὴν διὰ τῶν ἀνθρώπων, τὴν διὰ τῶν πραγμάτων παιδείαν.

Βιβλιοθήκη συγκειμένη ἐκ πάντων τῶν ἀριστουργημάτων τῶν διαφόρων γλωσσῶν ἦτο τὸ πρῶτιστον κόσμημα τοῦ δωματίου τοῦ κ. Βρέθ, ὅπερ ἐχρησίμευε διὰ τὸν Γάστιωνα ὡς αἰθουσα μελέτης. Ἐπὶ τῶν τοίχων ἦσαν ἀνηρτημένοι γεωγραφικοὶ χάρται, εἰκόνες διαστῆμων ἀνδρῶν, πινακοῖ ἢ καὶ περιστῶσαι τίτλος τῶν μεγίστων πράξεων τοῦ παρελθόντος. Πρὸς τὴν τῶν βιβλίων ἀνταπεκρίνετο ἡ τῶν διδασκάλων ἐκλογὴ.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ κ. Βρέθ (ὁμιλεῖ ὁ ἀδελφὸς Ἄρτινι, κατὰ τὸν αὐτόγραφον λόγον αὐτοῦ τοῦ κ. Βρέθ) ἐγίνωσκε τὸν βασιλόπαιδα ἔχοντα πνεῦμα γοργὸν καὶ ἐνεργὸν καὶ εὐχαριστούμενον ἐκ τῆς μετὰ τῶν ἐπιθεζίων ἀνδρῶν συνδιαλέξεως περὶ παντὸς ἀντικειμένου, ἰδιαζόντως ἐπρονόησε νὰ προμηθεύῃ αὐτῷ ἄνδρας δυναμένους νὰ ἰκανοποιήσωσι τὴν ἀξιεπαῖνον ταύτην περιεργίαν καὶ πληρώσωσι αὐτὴ συνάμα ἀντικειμένων ἀγαθῶν καὶ ἀξίων μεγάλου βασιλόπαιδος.

Ἦρξατο διὰ τοῦ καθήκοντος συνήθους ἐφημερίου, δι' ὅπερ προσεκάλεσε τὸν κ. Παττάρ, εὐγενῆ νέον ἐκ Πικαρδίας, σοφώτατον καὶ ἔχοντα ψυχολογικώτατον διαλεκτικὸν, ἀγαθὸν ἄνδρα καὶ τρέποντα ἄριστα περὶ θρησκείας αἰσθήματα. « Ἀμα τοῦ βασιλόπαιδος ἐγείρο-

μένου, ὁ κ. Παττάρ ἤρχετο τῆς συνδιαλέξεως κατὰ τὴν παρουσιαζομένην εὐκαιρίαν. Πολλάκις κατέληγε τὸν λόγον εἰς ἠθικὸν τι συμπέρασμα ἐκ τῆς Ἁγίας Γραφῆς λαμβανόμενον ἢ εἰς σπουδαῖον τι βιβλίον μετὰ τριαύτης δὲ πάντοτε δεξιότητος, ὥστε οὐδέποτε ὀχληρὸς καθίστατο.

Ὁ κ. Βρέθ ἐξελέξε συγχρόνως τέσσαρας συνήθεις εὐγενεῖς, ὅπως διακένωσι πάντοτε παρὰ τῷ βασιλόπαιδι, τοὺς κυρίους Μασσῶ, Ποῦζιέ, Γεδούν καὶ Πλεσσί. Ὁ πρῶτος ἦτο ἐκ Παρισίων, εἰδικώτατος ἐν πάσῃ ἐπιστήμῃ καὶ ἰδίᾳ περὶ τὴν γεωγραφίαν καὶ τὰ μαθηματικά, ὧν εὐστοχον καὶ κατάλληλον χρῆσιν ἐποιεῖτο. Ἐν συντόμῳ ἦν ἀνὴρ σοφώτατος καὶ πολιτικώτατος.

Ὁ κ. Ποῦζιέ Δακρινῶς δὲν εἶχε μὲν ὡς ἐκεῖνος τὴν αὐτὴν διανοητικὴν δύναμιν, ἀλλ' ἦτο νοήμων, λίαν ἐγέμυθος καὶ ἐπιφυλακτικώτατος.

Ὁ Γεδούν ἦν ἐξόχου πνεύματος καὶ εἶχε μεγίστην γνῶσιν τῶν τοῦ κόσμου πραγμάτων. Ὁ τρόπος αὐτοῦ τοῦ ἐνεργεῖν καὶ συνδιαλέγεσθαι ἦν πάντοτε χαρίεις, συνεμορφῶτο δὲ πρὸς τὴν εὐχαρίστησιν ἐκείνων μεθ' ὧν συνδιελέγετο.

Ὁ κ. Πλεσσί εἶχε φαιδρότατον ἦθος, μυρίους ἔχων ν' ἀρηγηθῆ μύθους καὶ διορῶν εὐστόχως ἐκεῖνο περὶ οὗ ἤθελε γείνει λόγος· ἀλλὰ μεθ' ὅλα ταῦτα ὁ λόγος αὐτοῦ οὐδὲν εἶχε τὸ χαμεσπές, οὔτε τὸ κακὸν παράδειγμα.

Πάντες μετέθικον ἀκριβῶς τὴν τεταγμένην αὐτοῖς ὥραν, καὶ γινώσκοντες ὅτι ὁ κύριος αὐτῶν ἠρέσκοντο ἐκ τῆς συνδιαλέξεως αὐτῶν, μεγίστην ἠσθάνοντο εὐχαρίστησιν βλέποντες αὐτὸν προκόπτοντα καθ' ἑκάστην καὶ εὐστόχως ὁμιλοῦντα περὶ πάντων ἐν ᾗ εὐρίσκετο ἡλικία.

Ὁ κ. Βρέθ μετὰ τῆς διακρινούσης αὐτὸν σεμνοπρεπείας διεδραμάτισεν ἄριστα τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Τὸ ἐπόμενον γεγονός ἀποδείκνυσι πῶς ἐνόει τὸ ἔργον αὐτοῦ.

Ἡμέραν τινὰ κατὰ τὴν εἰς τὴν Νορμανδίαν γενομένην περιοδείαν μετὰ τῆς βασιλικῆς συνοδίας ὅτε διδάσκαλος καὶ ὁ μαθητὴς διήρχοντο χωρίον, ὅπου εἶδον πολλοὺς κατοίκους ῥακενδύτους, ἐπιθανατίους τὴν ὄψιν καὶ πολλὰς οἰκίας ἡρειπωμένας. Τὸ παιδίον ἐθεώρει τὸ θλιβερὸν τοῦτο θέαμα ἐν σιγῇ.

— Διατί δὲν μ' ἐρωτᾷς τὴν αἰτίαν τούτων συμφορῶν; τῷ εἶπεν ὁ κ. Βρέθ. Μή σοι φαίνεται δίκαιον ἵνα κάτοικοι τοῦ βασιλείου τῆς Γαλλίας εὐρίσκωνται εἰς τριαύτην κατάστασιν;

— Ὅχι, βεβαίως! ὕπελαβε ζωηρῶς τὸ παιδίον·

ἀλλὰ πῶς ἀνέχεται τοῦτο ὁ βασιλεὺς, ὁ ἀδελφός μου;

— Ὅφείλεις νὰ κρίνης, εἶπεν ὁ κ. Βρέθ, ὅτι σῶμα κεκαλυμμένον ὑπὸ βδελλιῶν ταχέως στερεῖται τοῦ αἵματος αὐτοῦ καὶ ξηρὰ μόνον μένει σὰρξ, κεκολλημένη ἐπὶ τῶν ὀστέων. Ἐ λοιπὸν, ἡ κατάστασις τῶν πτωχῶν τούτων καὶ ταλασιπύρων κατοίκων εἶναι ὁμοία.

— Καὶ τίνες λοιπὸν εἶναι αἱ κατατρώγουσαι αὐτοὺς βδέλλαι;

— Οἱ ἄνδρες τοῦ πολέμου, οἵτινες, διεσπαρμένοι κατὰ στέφη καθ' ἅπαν τὸ βασιλεῖον, ἐναπεύρουσιν εἰς αὐτοὺς μετὰ τῆς ἐκδικαιτήσεως καὶ τῶν βιαιοτήτων αὐτῶν τὴν μεγίστην πασῶν τῶν μαστίγων, τὸν ἐμφύλιον δηλονότι πόλεμον. Ἴδου τί στερεῖ τοὺς κατοίκους τούτους τὴν ὑπαρξίν αὐτῶν, ἴδου τί ἀναγκάζει αὐτοὺς νὰ πλανιῶνται ἀγροδίαιτοι, ζῶντες ἐκ χόρτων ὡς τὰ ἄγρια ζῶα. Ἐ ἴ τίνες εἶναι οἱ πρότιστοι αὐτουργοὶ τῶν ἐμφυλίων τούτων πολέμων; Ἄνδρες μεγάλοι ὡς ἐκ τῆς γεννήσεως, μεγιστᾶνες, ὡς σὺ, οἵτινες ὑπὸ τὴν πρόφασιν τοῦ δημοσίου συμφέροντος ἀνατρέπουσιν ἅπασαν τὴν μοναρχίαν, καὶ βιάζουσι τὸν βασιλέα, ὑπ' αὐτῶν προδιδόμενον, νὰ καταπατῇ τὸν λαόν, ὅπως δικτηρῇ πολεμιστὰς ἵνα ἀμύνηται κατὰ τῶν ἐγκληματικῶν ἐπιχειρήσεων. Ἀλλὰ θὰ σοὶ δώσω νὰ ἀναγκώσῃς τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν ἱστορίαν, ἐν ἧ ἢ θὰ ἴδῃς τὸν ἐπονείδιστον βίον καὶ τὸ ἄθλιον τέλος πάντων τῶν μεγάλων ἐκείνων, ὅσοι ὑπηρέτησαν τοὺς βασιλεῖς.

Τὸ παιδίον ἀπεκρίνατο.

— Οὗτοι θὰ συμπεριφέροντο κάλλιον, εἴαν εἶχον τὰ παραδείγματα, ἅπερ ἐγὼ ἔχω πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου.

Μεγίστη ὑπῆρξεν ἡ συγκίνησις τοῦ κ. Βρέθ εἰς τὴν ἀπάντησιν ταύτην. Αἱ λέξεις, ὁ τόνος, τὸ βλέμμα τοῦ παιδίου, πάντα ἐφάνοντο αὐτῷ παράδοξα, συγκινητικά, καὶ μὴ δυνηθεῖς νὰ κρατηθῇ, εἶπε.

— Καθ' ὃν τρόπον, τέκνον μου, εἶπες τὴν φράσιν οὗτοι θὰ συμπεριφέροντο κάλλιον, μοὶ ἐφάνη ὅτι ὑπηνίττεσο τελευταῖόν τι γεγονός καὶ πρόσωπα γνωστά. Εἰς ποῖον ἀνεφέρετο ἡ λέξις οὗτοι; Εἶχες ὑπ' ὄψιν τινά;

— Δύο ἀπεκρίνατο τὸ μερικάκιον.

— Καὶ τίνας;

— Τὸν στρατάρχην δ' Ἄνκρ, ὅστις ἀπέθανε τραγικῶς, ὡς κακῶς πρὸς τὸν βασιλέα προσενεχθεῖς, καὶ τὸν ἐξαδελφόν μου, τὸν πρίγκηπα Κονδὲ, φυλακισθέντα ἐν Βασιλίλλῃ καὶ Βιντέννῃ ἕνεκα ἀνταρσίας.

Ἡ κατὰ τοῦ Κονδὲ ἐπιβρόμβεισα αὕτη μομφὴ κατεγοήτευσε τὸν κ. Βρέθ, ἀλλὰ τὸ ὄνομα τοῦ στρατάρχου δ' Ἄνκρ περιήγαγεν αὐτὸν εἰς ἀμηχανίαν, διότι

αὐτὸς οὗτος ὁ στρατάρχης ἐτοποθέτησεν αὐτὸν πλησίον τοῦ Γάστωνος, ἐκ τῆς ἀμηχανίας δὲ ταύτης ἀπηλλάγη διὰ τῆς ἐπομένης εὐστόχου ἀπαντήσεως.

— Ἡ γέννησίς σου διαφέρει πολὺ τοῦ στρατάρχου, ὥστε τὸ παράδειγμα αὐτοῦ ν' ἀποβλέπῃ σέ· ἀλλ' ἔχεις δίκαιον ἐπιωφελοῦμενος πᾶν ὅ,τι συμβαίνει εἰς τοὺς ἐξ αἵματος πρίγκηπας διὰ τὴν διαγωγὴν αὐτῶν.

— Οὕτω θὰ πράξω, ὑπέλαβε τὸ μερικάκιον.

— Λοιπὸν, εἴαν τὸ θέλῃς, θὰ σὲ διδάξω τρόπον ὅπως προφυλάττησαι ἀπὸ τοῦ παραδείγματος αὐτῶν καὶ ζῆς πάντοτε εὐδαίμων.

— Τίς οὗτος ὁ τρόπος;

— Ἡ θέσις σου εἶναι πλήρης κινδύνων. Ἄμα ὡς φθάσῃς εἰς τὴν ἡλικίαν τοῦ φέρειν ὅπλα, θὰ ἀποβῆς ὁ σκοπὸς ὅλων τῶν δυσταρεσκευῶν καὶ τῶν φιλοδοξιῶν· δὲν θὰ εὕρῃς, ἀλλ' ἢ μόνον ἄνδρας, οἵτινες ὑπὸ τὸ πρότγμα τῶν μεγάλων τοῦ προσόντων θὰ ζητῶσιν, ὅπως σὲ ὠθῶσιν εἰς ἐπιχειρήσεις ἐγκληματικὰς. Τὸν πρῶτον ὅστις θέλει σὲ συστήσει νὰ λάβῃς μέρος κατὰ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ βασιλέως ὑφ' οἰανδήποτε πρόφασιν, πάραυτα ὠδήγησον πρὸς τὴν Α. Μεγαλειότητα καὶ ἐπανάλαβε ὑψηλοφώνως ἐνώπιον Αὐτῆς τοὺς λόγους δι' ὧν ἐτόλμα νὰ σὲ πείσῃ. Οὕτω πράττων θὰ λάβῃς ἐκ τῶν προτέρων πάσας τὰς ὑπονοίας, ἅς ὁ βασιλεὺς ἠδύνατο νὰ συλλάβῃ περὶ σοῦ. Θὰ ἦσαι ἀπηλλαγμένος οὕτω τῶν τεχνασμάτων τῶν μαθητῶν καὶ θὰ προσελκύσῃς τὴν εὐνοίαν καὶ τὴν συμπάθειαν τῶν ἀγαθῶν, οἵτινες μόνον τὴν εὐδαιμονίαν καὶ τὴν δόξαν σου θὰ ποθῶσι.

Βεβαίως οἱ λόγοι οὗτοι ἐξενεχθέντες ὑπὸ τοῦ ἀββῆ Ἄρτινῦ, ὡς γράφει ὁ κ. Βρέθ, ἀπαρτίζουσι θαυμασίον πρόγραμμα παιδείσεως. Οὐδὲν δυσχερέστερον τῆς ἀνατροφῆς τοῦ ἀδελφοῦ βασιλέως, καὶ μάλιστα βασιλέως παιδὸς ἐπὶ αὐτοῦ ἢ μὴ ἔχοντος τέκνα. Δέον νὰ παρασκευάσῃ τις συγχρόνως τὸν μαθητὴν αὐτοῦ, ὅπως ἦναι ἡγεμῶν καὶ μὴ ἦναι συνάμα τοιοῦτος, νὰ δώσῃ αὐτῷ ἅπασαν τὴν ποικιλίαν τῶν γνώσεων, ἅπαντα τὸν ὑπερ τοῦ δημοσίου ἀγαθοῦ ζῆλον, πάσας τὰς γενναίας φιλοδοξίας, πάσας τὰς εὐγενεῖς ὑπερηφανίας, ὅσαι εἶναι ἄξikai τῆς πρώτης τάξεως, καὶ νὰ ἐμπνέωσιν αὐτῷ συγχρόνως τὴν μετριοπάθειαν, τὴν φρόνησιν, τὴν ὑπομονήν, αἵτινες ἀρμόζουσι πῶ δευτέρῳ.

Ὁ κ. Βρέθ διηνεχῶς εἰς τὸν διπλοῦν ταῦτον ἀπέθλαπε σκοπὸν καὶ ἐπέτυχε κατὰ τοσαῦτο ὥστε ἐντὸς τριετίας τὸ πνεῦμα τοῦ Γάστωνος, ἡ παιδείσις αὐτοῦ, τὸ ἐπαγωγὸν τῶν ἀπαντήσεων, τὸ διὰ πάσας τὰς ὑψηλὰς γνώσεις διάφορον καὶ ἢ τοῦ χαρακτῆρος

λεπτότης εφέιλκυσε τὸν θαυμασμὸν πάντων τῶν προσπελαζόντων αὐτῷ. Οὐδέποτε ὑπῆρξε κατὰ τὰς παραδόσεις βασιλόπαις ἐν τοιαύτῃ ἡλικίᾳ ἐπὶ ὃν τοσαῦτα ἤλπισαν.

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ, τὴν 23 ἀπριλίου 1618, περὶ τὴν ἐβδόμην ὥραν, κλητῆρ τοῦ συμβουλίου ἀγγέλλει τῷ κ. Βρέβ, ἐκ μέρους τοῦ γραμματέως Σιλλερὺ νὰ μεταβῇ παρ' αὐτῷ τὴν 9 ὥραν, ὅπως συσκεφθῶσι περὶ πράγματος ἐνδιαφέροντος τὴν βασιλικὴν ὑπηρεσίαν. (Ἀκολουθεῖ).

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ.

ΜΟΥΣΟΥΑΜΑΝΙΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ. — Γράφουσιν ἐκ Τασκένδης ὅτι ἐπ' ἐσχάτων ἀνεκαλύφθησαν ἀργυρᾶ νομίσματα λίαν περίεργα. Ταῦτα ἔχοντα σχῆμα ἡμίσεος περίπου βουθλίου, φέρουσιν ἐπιγραφὴν ἐν ἀραβικῇ γλώσσῃ, ἐπὶ τοῦ ἐνὸς αὐτῶν μέρους ἔχοντα ῥήτραν τοῦ Κορανίου, ἐπὶ δὲ τοῦ ἑτέρου τὰ ὀνόματα τῶν ὀπαδῶν τοῦ Μωάμεθ, τοῦ Ὀσμάν, τοῦ Ἀβουβέκρ, τοῦ Ἀλῆ καὶ τοῦ Ὀμέρ. Οἱ Σάρται τῆς Τασκένδης ἀνάγουσι τὰ νομίσματα ταῦτα εἰς τὸ ἔτος 1092. Τὰ εὐρήματα ταῦτα, ἐγένετο ὑπὸ τὰς ἐξῆς περιστάσεις. Ὁ Σάρτης Βαχρῶμας Χότζας εἶχεν εὑρεῖ παρὰ τὸ Παρκέδ, ἐπὶ τῶν δημοτικῶν γαιῶν, ὀλόκληρον συλλογὴν ἀρχαίων νομισμάτων. Κατ' ἀρχὰς ἐπώλει ταύτας ἀνὰ μίαν, ἐπιχειρήσας δὲ ἀκολουθῶς ἀνασκαφὰς μεγάλας ἐν τῷ ὄρει, ἀνεκάλυφεν ἰκαντὴν ποσότητα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου. Βλέπων ὅμως τὸ ἀδύνατον τοῦ νὰ λάβῃ μόνος ὅλην τὴν ποσότητα ταύτην ἐζήτησε τὴν βοήθειαν δύο ἐκ τῶν συντρόφων αὐτοῦ, μεθ' ὧν διενεμήθη τὴν λαίαν. Μετὰ τινὰς ἡμέρας, ἐκ φόβου μὴ καταμηνυθῶσιν, ἐφανέρωσαν τὴν ὑπαρξίν τοῦ θησαυροῦ, καὶ προσέτειναν εἰς πάντας τοὺς κατοίκους τοῦ χωρίου νὰ λάθωσιν ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ μερίδα, ἐπὶ τῷ ὄρω τοῦ νὰ τηρήσωσι τὸ πρᾶγμα μυστικόν. Ἀλλὰ τοῦ μυστηρίου γνωσθέντος, ἀνάκρισις ἀμέσως διετάχθη.

ΑΝΑΛΕΚΤΑ.

ΠΩΛΗΣΙΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ. — Ὁ Σμιθ ἔζη μετὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ οὐχὲ τοσοῦτον ἐν ἡμοφονίᾳ, ἥ γινώκει δὲ τὸ μέτρον ὑπερμεταχειριζόμενος ἠδύνατο νὰ ἀπαλλαγῇ. Εἶς τῶν φίλων αὐτοῦ, κτίστης τὸ ἐπάγγελμα, ἀπήλλαξεν αὐτὸν τῶν σκέψεων, προτρέφων ἑαυτὸν ὡς ἀγοραστὴν τῆς γυναικός. Ἡ πρότασις αὕτη ἤρρεσε τῷ Σμιθ, ὅστις ἐζήτησε δέκα λίρας στερλίνας ἕνα παρα-

χωρήσῃ πάντα αὐτοῦ τὰ δικαιώματα εἰς τὸν ἀγαθὸν φίλου του, τὸν πάνυ προθύμως συναινέσαντα νὰ ἐλευθερώσῃ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ἐφιάλτου αὐτοῦ· ἀλλ' ὁ ἐργάτης ἔκρινε τὸ ἀντίτιμον τῆς ἀγορᾶς λίαν ὑπερβολικόν, ὡς πρὸς τὴν ἀξίαν τοῦ ἐμπορεύματος. Τότε οἱ δύο φίλοι ἀποφασίζουσι νὰ ἀναθέσωσι τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν ἀπόφασιν γείτονος καπήλου, ὅστις συνεβούλευσε τὸν Σμιθ νὰ συμβιβασθῇ, καὶ τὸ ἐμπόρευμα συνωμολογήθη μεταξὺ δύο ποτηρίων βούμης, ἀξίας 25 φράγκων.

ΜΕΘΥΣΟΙ. — Περὶ τούτων ὑπάρχουσιν ἀρκούντως περίεργοι στατιστικαὶ λεπτομέρειαι ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Γερμανίᾳ. Ἐξ ἐκθέσεως, διανεμηθείσης εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Κοινοτήτων καὶ συνταχθείσης ἐπὶ τῇ βίσει τῶν ἐκθέσεων τῆς ἀστυνομίας, προκύπτει ὅτι ἡ μέθη εἶναι περισσότερο ἀνεπτυγμένη ἐν τῇ βορείῳ ἢ ἐν τῇ νοτίῳ Ἀγγλίᾳ, ἐν ᾗ ὑπάρχουσι πλείονα καπηλεῖα. Ἐν αὐτῇ καὶ ἐν τῇ νοτιοδυτικῇ Ἀγγλίᾳ ἡ μέθη ἀναλογεῖ πρὸς 15—23 τοὺς ἑκατὸν τοῦ πληθυσμοῦ, καὶ, ἂν ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν μόνον αἱ πόλεις, 14 τοὺς ἑκατὸν. Ἐν δὲ τῇ βορείῳ ἡ ἀναλογία εἶναι ὡς 72 τοὺς ἑκατὸν καὶ ἐν τοῖς πόλεσι μόνον 150. Ὁ ἀσυνάλογος οὗτος ἀριθμὸς ἐξηγεῖται ἐὰν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι οἱ μέθυσοι, ὡς καὶ οἱ ἐν τῷ θεάτρῳ παριστῶντες, ἐπιφαίνονται πλέον ἢ ἅπαξ ἐν τῇ σκηνῇ.

Ἀφ' ἑτέρου κατὰ ἀγγλικὸν φύλλον δεικνύον τὴν πρόδον τῆς μέθης ἐν Γερμανίᾳ, λέγει ὅτι ἐν Ὁσναβούργῃ μόνη ἡ κατανάλωσις πνευματωδῶν ποτῶν, ἥτις ἀνῆρχετο τῷ 1872 ἐν στρογγύλῳ ἀριθμῷ εἰς 287,000 λίτρας, συνεποσώθη τῷ 1873 εἰς 343, χιλ. τῷ 1874 εἰς 384,000 τῷ 1875 εἰς 474, χιλ. καὶ τῷ 1876 εἰς 481 ἤτοι 16 λίτρας κατὰ μέσον ὄρον ἐφ' ἑκάστου κατοικοῦ.

ΜΕΤΑΣΑ. — Ἡ παραγωγὴ μεταξῆς ἤρξατο ἐπιδιωκομένη ἀπὸ τοῦ ἔτους 1876 ἐν τῇ πολιτείᾳ τῆς Ἀλάσκας. Διὰ τὴν, λέγουσιν οἱ Ἀμερικανοὶ, τὰ 6 ἑκατ. δολλάρια, τὰ ὅποια δίδομεν εἰς τὴν εἰσαγομένην μέταξαν, νὰ μὴ τὰ ὠφελεῖται ὁ τόπος. Κατάλληλος γῆ πρὸς φύτευσιν μωρεῶν ἀγοράζεται ἀντὶ 4—20 δολλαρίων τὸ ἄκρον (2 1/2 στρέμματα), καὶ ἀγροὶ μέχρις εἴκοσιν ἄκρων ἢ καὶ ὀλιγώτερον δύνανται νὰ δίδωσιν ἐργασίαν καὶ διατήρησιν εἰς ὀλόκληρον οἰκογένειαν.

Ὁ ὑπεύθυνος Ε. ΠΑΠΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ.

ΤΥΠΟΙΣ ΒΟΥΤΥΡΑ ΚΑΙ Σ/ΑΣ.